

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/24/2024
Identifikačné číslo spisu:	3722201328
Dátum vydania rozhodnutia:	20.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3722201328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne Union poisťovňa, a. s., so sídlom Karadžičova 10, Bratislava, IČO: 31 322 051, zastúpenej advokátkou JUDr. Ľudmilou Jurčovou, so sídlom Hodžovo námestie 2A, Bratislava, proti žalovanej Portos Real Estate SE, so sídlom Záhřebská 562/41, Vinohrady, Praha 2, Česká republika, IČ: 087 19 322, zastúpenej advokátskou kanceláriou Podoba Legal s. r. o., so sídlom Námestie sv. Anny 3, Trenčín, IČO: 55 839 592, o zaplatenie 22 553,60 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 41Cob/63/2023-186 z 13. marca 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobkyňa má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 14Cb/38/2022-141 z 22. februára 2023 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 21 934,50 eura spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 18. marca 2022 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku, druhou výrokovou vetou žalobu vo zvyšku zamietol a treťou výrokovou vetou žalobkyni priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 94,50 %.

2. O odvolaní žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 41Cob/63/2023-186 z 13. marca 2024 tak, že výrokom I. odvolanie žalovanej odmietol a výrokom II. žalobkyni priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd pred vecným prieskumom napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie zistil, že odvolanie žalovanej bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie. Na bližšie odôvodnenie uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo doručené žalovanej dňa 10. apríla 2023 (čo potvrdzuje doručenka založená v

spise na č. l. 148). Nasledujúci deň, t. j. 11. apríla 2023 začala žalovanej plynúť zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania. Žalovaná podala odvolanie elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy dňa 26. apríla 2023 (doklad o doručení je založený v spise na č. l. 153), teda po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania, keďže táto v zmysle ustanovenia § 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) uplynula dňa 25. apríla 2023. S poukazom na uvedené odvolací súd rozhodol tak, že žalovanou podané odvolanie odmietol ako oneskorene podané [§ 386 ods. 1 písm. a) CSP]. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná, priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie s návrhom, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne, aby dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si dovolateľka uplatnila náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 % a navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s uznesením odvolacieho súdu, s poukazom na to, že jej hrozí výkon rozhodnutia, ktoré je nepreskúmateľné a zároveň výkon rozhodnutia ohrozuje jej vlastnícke právo, pričom finančnú situáciu žalobkyně neohrozuje (za rok 2022 dosiahli jej tržby viac ako 110 mil. eur).

4. Dovolateľka nesúhlasila s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané, keďže opomenul dôvody, ktoré nemôžu byť na ťarchu žalovanej ako odvolateľky. Ospravedlniteľným dôvodom bola totiž práceneschopnosť právneho zástupcu žalovanej, ktorý napriek vážnym zdravotným ťažkostiam zapríčínujúcim jeho práceneschopnosť odvolanie podal, pričom do dispozície súdu sa odvolanie dostalo len pár hodín po uplynutí lehoty. Dovolateľka uviedla, že v zmysle prvej vety § 122 CSP súd obligatórne odpustí zmeškanie úkonu, ak bol úkon zmeškaný z ospravedlniteľného dôvodu, čo je presne prípad žalovanej, pričom druhá veta citovaného ustanovenia bližšie špecifikuje prípady, ak sa úkon vykonáva po odpadnutí prekážky (čo však nie je prípad žalovanej).

5. Dovolateľka tiež uviedla, že jej právny zástupca bol práceneschopný od 21. apríla 2023 až do 17. mája 2024, teda v zmysle § 122 ods. 1 vety druhej by žalovaná, resp. jej právny zástupca splnil podmienku v lehote do 1. júna 2023. Právny zástupca však stihol odoslať odvolanie ešte počas práceneschopnosti (ďalej aj „PN“), čiže počas trvania ospravedlniteľného dôvodu. Koniec tohto dôvodu odpadol dodatočne, pričom súd bol pred uplynutím lehoty kontaktovaný. Zdôraznila, že ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty sú rôzne. Vždy však treba hodnotiť subjektívnu stránku, totiž či účastník nemohol prekážku predvídať, odvrátiť, resp. či bola takého charakteru, že mohla účastníkovi znemožniť, aby v lehote vykonal úkon. Za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty možno považovať napríklad náhle ochorenie účastníka, úraz, závažné rodinné komplikácie, mimoriadne pracovné zaťaženie, náhlu služobnú cestu do zahraničia a podobne. V neposlednom rade je potrebné mať na pamäti, že odpustenie zmeškania lehoty je mimoriadnym úkonom, pretože sa ním narušuje právna istota ostatných účastníkov a orgánov, ktorých sa rozhodnutie týka (uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/316/2016 zo 7. marca 2017 a uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/96/2017 z 24. októbra 2017). Odvolanie nemôže byť odmietnuté ako oneskorene podané bez toho, aby bolo rozhodnuté o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/96/2017 z 24. októbra 2017). Návrh samotný však možno podať až po odpadnutí dôvodov, pre ktoré sa úkon zmeškal. To však nebol prípad dovolateľky, ktorý ani nie je judikatúrou riešený. Právny zástupca totiž už počas PN odoslal vyhotovený zmeškaný úkon, ktorý bol dopracovaný. Právny zástupca tak postupoval napriek zlému zdravotnému stavu s dôrazom na hospodárnosť konania, aby čo najmenej obmedzil konanie vo veci samej. Účel ustanovenia § 122 CSP bol dodržaný snahou právneho zástupcu a prijatie opačného záveru by bolo v rozpore s právom na prerokovanie veci na nezávislom súde, teda v rozpore s princípom právnej istoty a právom na prístup k súdu.

6. V ďalšej časti dovolania dovolateľka uviedla argumentáciu k meritu veci, a to k hmotnoprávnym

podmienkam náhrady škody. Podľa jej názoru neboli splnené podmienky pre náhradu škody, a to protiprávne konanie a príčinná súvislosť, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k aplikácii prezumovanej zodpovednosti za zavinenie. K regresnému, resp. postihovému nároku uviedla, že poškodený skôr ako prijal plnenie od poisťovateľa, prijal plnenie od označeného škodcu, teda je zrejmé, že došlo k zániku regresného nároku minimálne v časti uplatneného nároku. Práva a povinnosti má poškodený výlučne len voči správcovi. Poškodený viackrát označil za škodcu práve správcu nehnuteľnosti, teda nie žalovanú, a to najmä v ohlásení poistnej udalosti a v zápise o ohliadke miesta poistnej udalosti.

7. K dovolaniu žalovanej zaslala žalobkyňa písomné vyjadrenie, v ktorom navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedla, že podľa jej názoru nie je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Právnym zástupcom žalovanej tvrdená PN sama o sebe nie je dovolacím dôvodom. Rozsudok súdu prvej inštancie bol právnemu zástupcovi žalovanej doručený dňa 10. apríla 2023, teda 10 dní pred tvrdenou PN právneho zástupcu žalovanej, ktorý odvolanie vypracoval dňa 21. apríla 2023, teda v deň tvrdeného začiatku jeho PN, pričom toto odvolanie poslal súdu až dňa 26. apríla 2023, teda 5 dní po jeho vyhotovení. Je nepochybné, že právny zástupca žalovanej nebol práceneschopný počas celej doby plynutia lehoty na podanie odvolania, ale v podstate len niekoľko dní na konci tejto lehoty. Podľa jej názoru právnemu zástupcovi žalovanej nič nebránilo podať odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie ešte pred 21. aprílom 2023, keďže je zrejmé, že od 10. apríla 2023 do 21. apríla 2023 právny zástupca žalovanej práceneschopný nebol.

8. Žalobkyňa tiež poukázala na to, že právny zástupca žalovanej nepodal návrh na odpustenie zmeškania lehoty, a to spolu s podaným odvolaním a ani neskôr. Argumenty právneho zástupcu žalovanej o PN, ktorá mu mala zabrániť podať odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, nie je možné akceptovať ako relevantné práve s poukazom na skutočnosť, že práceneschopný nebol v čase 10 dní po prevzatí rozsudku, ktorý bol odvolaním napadnutý. Okrem toho právny zástupca žalovanej tiež neuviedol, či jeho PN bola spôsobená takou chorobou, ktorá mu znemožnila podať odvolanie práve dňa 25. apríla 2023, keďže podané bolo až 26. apríla 2023.

9. K návrhu na povolenie odkladu vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie žalobkyňa uviedla, že tento nie je dôvodný, pretože nie dôvodné samotné dovolanie. K tržbám, na ktoré poukázala žalovaná v dovolaní, žalobkyňa uviedla, že žalovaná je rovnako podnikateľským subjektom (európskou spoločnosťou), ako aj vlastníkom nehnuteľného majetku na území Slovenskej republiky v hodnote niekoľkých miliónov eur. Aj keď žalovaná neuvádza svoje tržby, z verejne dostupných zdrojov je zrejmé, že jej tržby sa ročne pohybujú na úrovni nad 2 mil. českých korún. Mala za to, že žalovaná výkonom súdneho rozhodnutia neutrpí žiadnu ujmu.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či je dovolanie procesne prípustné.

11. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Dovolateľka uplatnila dovolací dôvod podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka namietala, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo tým, že odvolací súd nesprávne odmietol jej odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu, že bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Poukázala na to, že jej právny zástupca bol práceneschopný od 21. apríla 2023 až do 17. mája

2024, pričom odvolanie stihol odoslať ešte počas PN, teda počas trvania ospravedlniteľného dôvodu, ktorý odpadol dodatočne. Odvolací súd pochybil, keď odvolanie odmietol ako oneskorene podané bez toho, aby bolo rozhodnuté o odpustení zmeškania lehoty. Podľa jej názoru musí súd obligatórne odpustiť zmeškanie úkonu, ak bol úkon zmeškaný z ospravedlniteľného dôvodu (§ 122 prvá veta CSP), čo je presne jej prípad.

13. Podľa ustanovenia § 122 CSP súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon.

14. Podľa ustanovenia § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorému rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

15. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené žalovanej (do elektronickej schránky jej právneho zástupcu) dňa 10. apríla 2023, pričom žalovaná podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie elektronickou formou so zaručeným elektronickým podpisom prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy dňa 26. apríla 2023, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na podanie odvolania (§ 121 ods. 1, ods. 2 a § 362 ods. 1 CSP). Dovolací súd nesúhlasí s dovolacou argumentáciou žalovanej, že v zmysle § 122 CSP je súd povinný (obligatórne) odpustiť zmeškanie úkonu, ak bol úkon zmeškaný z ospravedlniteľného dôvodu (čo je podľa názoru dovolateľky práve jej prípad). Zo znenia zákonného ustanovenia § 122 CSP, ako aj z komentára k nemu (Civilný sporový poriadok. Komentár doc. JUDr. Mareka Števčeka, PhD. a kol., Praha: C. H. Beck, r. 2016) vyplýva, že odpustenie zmeškania lehoty prichádza do úvahy len na návrh strany sporu, a nie je naň právny nárok. Predpokladom úspešnosti návrhu na odpustenie zmeškania lehoty je kumulatívne splnenie podmienok, ktorými sú: a) navrhovateľom je subjekt, ktorému patrila lehota a ktorý ju zmeškal, b) existencia ospravedlniteľného a zároveň relevantného dôvodu omeškania, c) podanie návrhu/žiadosti v lehote do 15 dní po odpadnutí prekážky vykonania úkonu a d) pripojenie zmeškaného procesného úkonu k návrhu/žiadosti. Pokiaľ nie je splnená čo i len jedna z uvedených podmienok, návrhu, resp. žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty nie je možné vyhovieť.

16. V posudzovanom prípade žalovaná nepodala žiadny návrh, resp. žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, pričom takáto žiadosť mala byť podaná v lehote do 15 dní po odpadnutí prekážky vykonania zmeškaného úkonu, ktorým bolo v danom prípade odvolanie. Žalovaná takúto žiadosť nepodala formou osobitného podania a takáto žiadosť nebola ani súčasťou podaného odvolania. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že odvolací súd nemal obligatórnu povinnosť (ex off) rozhodnúť o odpustení zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, pretože takáto povinnosť mu nevyplyva zo žiadneho ustanovenia CSP. Naopak, z ustanovenia § 122 CSP jednoznačne vyplýva, že súd môže odpustiť zmeškanie lehoty len na návrh strany sporu, jej zástupcu alebo procesného opatrovníka, pričom takýto návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky. Uvedenému korešponduje aj ustálená judikatúra NS SR, vrátane dovolateľkou uvádzaných rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/96/2017 a sp. zn. 4Cdo/73/2018. Dovolateľka však opomenula uviesť, že v obidvoch rozhodnutiach NS SR boli stranou sporu podané návrhy na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania alebo odporu proti platobnému rozkazu.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval správne, keď odvolanie žalovanej odmietol ako oneskorene podané, keďže bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty a žalovaná nepodala návrh na odpustenie zmeškania zákonnej lehoty (za kumulatívneho splnenia všetkých zákonných podmienok v zmysle § 122 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý vyústil do uznesenia o odmietnutí odvolania žalovanej ako oneskorene podaného, nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu odvolacieho súdu, ktorým by odvolací súd znemožnil žalovanej uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

18. Vzhľadom na uvedené je bez právnej relevancie skúmanie (ne)ospravedlniteľnosti dôvodu právneho zástupcu žalovanej, ktorým bola jeho PN v období od 21. apríla 2023 do 17. mája 2024 a jeho opodstatnenosti, resp. relevantnosti ako dôvodu (prekážky) omeškania vykonania úkonu (odvolania). Rovnako je bez právnej relevancie dovolacia argumentácia žalovanej týkajúca sa veci samej, keďže meritórny dovolací prieskum neprichádza do úvahy v dovolacom konaní na podklade takého dovolania, ktoré nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej (čo je aj prejednávaný prípad).

19. Keďže existencia dovolateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP nebola dovolacím súdom zistená, dovolací súd dovolanie žalovanej (ako neprípustné) odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

20. Dovolanie žalovanej bolo odmietnuté, preto dovolací súd už nerozhodoval o jej návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s uznesením odvolacieho súdu.

21. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vznikol proti žalovanej, ktorá úspech nemala, nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.